

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Immvnnitate Ecclesiarvm, Coemeteriorum, Et Aliorum Locorum
Religiosorum. Titvlvs XXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

interdicta hujus canonis auctoritate compellantur, ad hoc alio etiam in ecclesiis magis assiduos, alio permissu idoneo deputando. Et nihilominus professum secularium, ac specialiter prolata sententia in eisdem locis omnicareat robore firmitatis. Qui vero premissas inhibitiones animo petulant contempserit, preter processum ordinarium & deputatorum à ipso, divine ultionis & nostræ poterunt acrimoniam sustinere, donec suam confessi reatum à similibus firmiter proposito deliberaverint abstinere.

CAP. III.

Præmissis litterarum, qui clerici collectas, tallias & onera antiqua & ex antiqua consuetudine, que talibus consistunt.

Beneficium VIII.

Clerici à laicos inestros oppido tradit amiquitas, quod & presentium experientia temporum manifeste declarat, dum suis finibus non contenti niuntur, verum, ad illicita frena relaxant, nec prudenter attendunt, quam sit eis in clericis, ecclesiasticæ performance bona interdicta potestas, ecclesiarum prælati, ecclesiasticisque personis regularibus & secularibus imponant onera gravia, ipsosque talliant, & eis collectas imponunt, ab ipsis suorum proventuum vel bonorum undam, decimam seu vicissimam, vel quamvis aliam portionem aut quorundam exigunt & extorqueunt, eorumque dignitate & utilitate subijcere solentur, si que adhibere ditionis & quod dolentes & referimus non manifestam prælati, ecclesiasticæque personæ, trepidum ubi trepidandum non est, transitoriam pacem merentes, plus imentes majestatem temporalem offendunt, quam eternam, alium abusus non tam temerariè, quam impovide acquiescunt, sedis Apostolicæ auctoritate licentia non obtenta.

Præmissis litterarum, qui clerici collectas, tallias & onera antiqua & ex antiqua consuetudine, que talibus consistunt, ut etiam ipsi laici illas non recipere vel recipere: nec occupare quocumque modo depredationibus vel personarum ecclesiasticarum: singulares contra personarum ecclesiasticarum, seu veritates interdictis: qua pena locum habere in personarum factis etiam ante hanc constitutionem, si præmissis litterarum vel recipientur: Et ab his sententiis solus Pa-

præmissis litterarum, qui clerici collectas, tallias & onera antiqua & ex antiqua consuetudine, que talibus consistunt, ut etiam ipsi laici illas non recipere vel recipere: nec occupare quocumque modo depredationibus vel personarum ecclesiasticarum: singulares contra personarum ecclesiasticarum, seu veritates interdictis: qua pena locum habere in personarum factis etiam ante hanc constitutionem, si præmissis litterarum vel recipientur: Et ab his sententiis solus Pa-

Præmissis litterarum, qui clerici collectas, tallias & onera antiqua & ex antiqua consuetudine, que talibus consistunt, ut etiam ipsi laici illas non recipere vel recipere: nec occupare quocumque modo depredationibus vel personarum ecclesiasticarum: singulares contra personarum ecclesiasticarum, seu veritates interdictis: qua pena locum habere in personarum factis etiam ante hanc constitutionem, si præmissis litterarum vel recipientur: Et ab his sententiis solus Pa-

civitarum, castrorum, seu quorumcumque locorum confitorum ubilibet, & quibus alii cujuscumque præsentia, conditionis, & status, qui talia impulerint, exegerint, vel receperint, aut apud ædes sacras deposita ecclesiarum vel ecclesiasticarum personarum ubilibet arretraverint, falsaverint, seu occupare præsumpserint, vel arretraverint, falsaverint, aut occupari mandaverint, aut occupata, falsata, seu arretrata receperint: necnon omnes, qui scienter dederint in prædictis auxilium, consilium, vel favorem publicè vel occultè, eisdem sententiam excommunicationis incurrant. Universitates quoque, que in his culpabiles fuerint, ecclesiastico supplicium interdictio. Prælati & personis ecclesiasticis prædictis in virtute obedientiæ, & sub depositionis potestatis districtè mandantes, ut talibus absque expressa licentia dictæ sedis nulloatenus acquiescant: quodque prætextu cujuscumque obligationis, promissionis, & confessionis, & sacrum hæntes vel faciendam in antea, priusquam hujusmodi constitutio, prohibitio, seu præceptum ad notitiam ipsorum pervenerint, nihil solvant, nec supra dicta secularia quocummodo recipiant. Et si solverint, vel prædicti receperint, in excommunicationis sententiam incidant ipso facto. A prædictis autem excommunicationis et interdicti sententis nullus absolvi valeat (præterquam in mortis articulo) absque sedis Apostolicæ auctoritate & licentia specialiter. Cum nostræ intentionis extilat tam horrendum secularium potestatum abulum nullatenus sub dissimulatione transire.

Omnia privilegia derogantia hujus constitutioni, cassat & irritat.

Non obstantibus quibuscumque privilegiis sub quibuscumque tenoribus, formis, seu modis, aut verborum conceptione concessis Imperatoribus, Regibus & aliis supra dictis, que contra præmissa in nullo volumus alicui vel aliquibus suffragari.

CAP. IV.

Excommunicati sunt, qui impediunt super causis, que ad forum ecclesiasticum de jure vel de consuetudine pertinent, litteras à sede Apostolica impetrant, vel super ipsi coram ordinariis vel delegatis ecclesiasticis litigant. Joan. And.

Idem.

Quoniam (ut intelleximus) quorundam justitiariorum, ballivorum, judicumve secularium ac temporalium dominorum in quibusdam partibus presumptuosa temeritas sic excrevit, ut in terris eorum sive districtibus litteras Apostolicas impetrantes, vel ad iudicium ecclesiasticum recurrentes, super causis, negotiis, seu quæstionibus, que ratione personarum aut rerum de jure aut antiqua consuetudine ad forum ecclesiasticum pertinent, obtinere non possunt in eis per eorundem ordinarios iudices vel Apostolicas litteras iustitiæ complementum: quin potius super illis recurrere ad iudicium seculari, vel à lite, causa seu quæstione desistere compelluntur. Nos iustitiam nostram & ecclesiæ ipsorum nolentes negligere, qui alios in sua iustitia confidemus: statim districtius inhibendo, ne quis imperatores litterarum nostrarum, vel alios in foro ecclesiastico delegato seu ordinario litigantes, seu litigare volentes, sive ambæ partes hoc voluerint, sive una super causis ecclesiasticis, sive que ad forum ecclesiasticum ratione personarum, negotiorum, vel rerum de jure vel de antiqua consuetudine pertinere noscuntur, per se vel per alium ad desistendum, vel in foro seculari de quæstionibus hujusmodi litigandum per eorundem iudicium ecclesiasticum vel impetrantium, aut litigantium, seu

a. Al. ffari. b. al. ffata. c. In mansi. legitur constanter: Et concessimus. d. al. pervenerint. e. Quia sine illa causa, vide in e. licet. de foro comp. in antiq. Bari. in extra vag. ad repr. an verb. denunciat.

volentium litigare, aut propinquorum ipsorum seu re-
rum illorum, aut ecclesiarum suarum etiam captionem,
modivē aliis quibuscunque compellat seu compelli faciat
vel procuret: nisi per se alioquin impediatur, quo minus
eorum iudicibus ecclesiasticis, delegatis seu ordinariis
quiescentes de causis, quæ (ut præmissum est) ad cogni-
tionem pertinent eorundem, possint libere iustitiam ob-
tinere: nec ad prædicta faciendâ det auxilium, consilium,
vel favorem. Si quis verò contra præsumpserit, excom-
municacioni se ipso facto noverit subiacere: à qua (nisi
tam iudici, cuius cognitio fuerit impedita, vel iurisdic-
tio usurpata, quam parti, quæ turbata in prosecutione fuerit
sui juris, de iniuria, damnis, expensis, & interese prius
per eundem integrè fuerit satisfactum) nullatenus ab-
solvatur.

CAP. V.

Domini temporales prohibentes subditis, ne cum personis eccle-
siasticis contrahant, vel communis obsequia exhibeant, ipso facto
excommunicacionem incurrunt. h. d. Domini.

Idem.

Os a, qui temporale dominium obtinentes, suis sub-
ditis, ne prælati aut clerici, seu personis ecclesiasticis
quicquam vendant, aut emanent aliquid ab eisdem, ne-
que ipsi bladum molant, coquant panem, aut alia ob-
sequia exhibere præsumant, aliquando interdiciunt (cum
alia in derogacionem libertatis ecclesiasticæ præsumant)
eo ipso excommunicacionis sententiæ decernimus
subiacere.

DE CLERICIS VEL MONACHI SECULARIBUS
NEGOCIIS SE IMMISCE-
ANT.

TITVLVS XXIV.

CAP. I.

Capitulum super secularibus, prelatibus audientiam legum vel phy-
sica, non includit parochiales ecclesiarum habentes, nisi sint plebanus
habentes sub se capellam, in quibus clerici perpetuo insistantur. h. d.
Domini.

Bonifacius VIII.

Statutum b felicitis recordationis Honorii Papæ
tertii prædecessoris nostri, quòd Dècanis, Archi-
diaconis, præpositis, plebanis, cantoribus, & aliis
clericis habentibus personatus, audire leges vel phy-

a Vide Anst. consil. incip. factum super quo petito consil. &
Lapam allegat. q. incip. insisterimus. b Vide Dd. & in pri-
mū Pandorum in ca. non magis p. & in ca. fin. extr. ne clerici vel
monachi & licet. in cap. firmiter, extra, de summo. Trinitas. & fide
Catholica.

cam interdicit, ad eos, qui parochiales ecclesias obtinent
noluntur, pia memoris Clementis Papæ quatuor præde-
cessoris nostri vestigiis inhaerentes, declaramus prædictam
constitutionis oraculo ratione ecclesiarum plebanus
non extendi. Nisi eadem ecclesie fuerint plebanus sub
se capellas habentes, in quibus insistantur clerici per-
petui, neque eunt ab ipsis absque causa rationabilis ex-
petiri.

CAP. II.

Excommunicatus est ipso facto religiosus professus, habens in
meritis dimittens, vel ad quatuor, si ius accedens, non dicitur
veritas & prelati & conventus. Dicitur finem dicitur, vel
sibi retinens ad leges vel physicam salutem religiosi, finem
communicacionem incurrunt. h. d. Dominicus.

Idem.

VT a periculosa religiosis evagandi materia detra-
hatur, districtius inhihemus, ne de cetero aliquis
quamcunque religionem tacite vel expresse professus, in
scholis vel alibi remerè habitum religionis suæ dimitte-
re nec accedat ad quavis studia literarum, nisi à suo præla-
to cum consilio sui conventus vel majoris partis eorundem
sibi eundi ad studium, licentia primitus sit concessa. Si
quis autem horum temerarius violenter extiterit, excom-
municacionis incurat sententiam ipso facto. Dicitur
quoque siue magistri, qui religiosos habere suo demerito
leges vel physicam audientes scienter docere, aut in labi-
lis suis præsumpserint retinere, simili eo ipso hanc senten-
tia innodati.

CAP. III.

Clerici in locis temporalibus jurisdictionis suæ sibi dicitur
commissio delegati, ut veritate inquisita ipsorum ex parte, pro-
gulari non efficiatur, licet parva sententia referat de dicitur
inimici.

Idem.

Episcopus b seu quicumque alius prelati, vel clerici
iurisdictionem obtinentes temporalem, si homici-
dio aut alio maleficio ab aliquibus in iurisdictione sua
commissio, ballivo suo aut alii cuiuscunque dignitate
per hoc veritatem inquirent iustitia debet: quarevis inchoatus
vel alius contra malefactores ad peccatum laqueum per-
cesserit, iustitia mediant. Nam licet clericus autem
guinis agitare non liceat, eas tamen (cum parochiales
obtinere temporalem) debent & possunt necesse impo-
nitatis cessante aliis delegare.

a Multa huius speculantis, vide per Calderonem consil. a
magistris. & per Abbates consil. 14. lib. 1. b Per Dd.
hic, vide notata in ca. extr. extra. de excessu. p. dicit. & in
archiepiscopatu. de 7. apertibus.

FINIS.

SEXTI